

**ESPOO
ESBO**

Mitmekultuuriline kool Espoos

www.espoo.fi/maahanmuuttajaopetus

Espoo is the Second Largest City in Finland, a good place to live, study, work and enterprise

27.8.1556

Date of birth

252 439

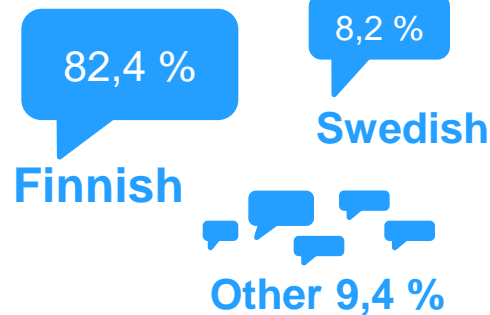
Population

165 islands
95 lakes
58 km of coastline
Area 528 km²

A natural city

**City of Espoo (13 500),
Fortum, Inex Partners, Nokia,
Orion, Tapiola,
Aalto University, VTT**

Largest employers

Over 120 different mother tongues

A Young and Fast Developing City

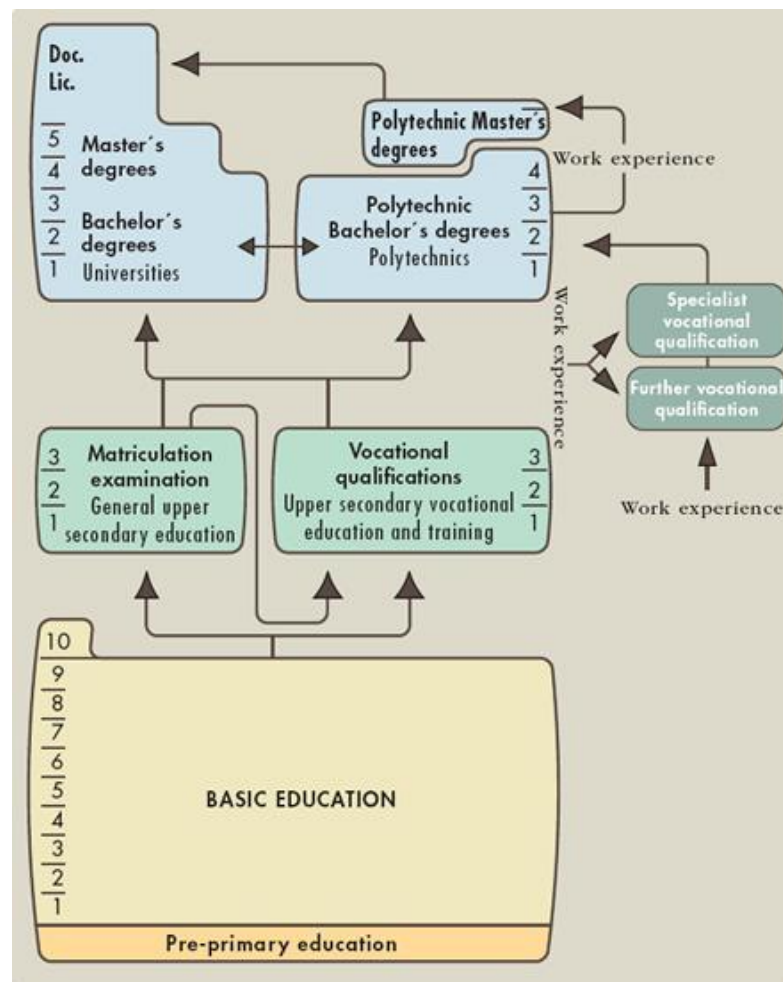
- The population has increased tenfold in the last fifty years and by 2030 the population will grow by 24 % to 310,000.
- 20 % of our residents are under 15 (EU 15,5 %).
- 44 % of our residents over 15 have a university diploma (EU 23 %).
- Our international community will grow from 10 % to 17 % by 2030.

Soome haridussüsteem

- eelkoolid
- 9-aastane põhikool
- gümnaasiumid ja kutsekoolid
- korgkoolid
- täiskasvanute gümnaasium

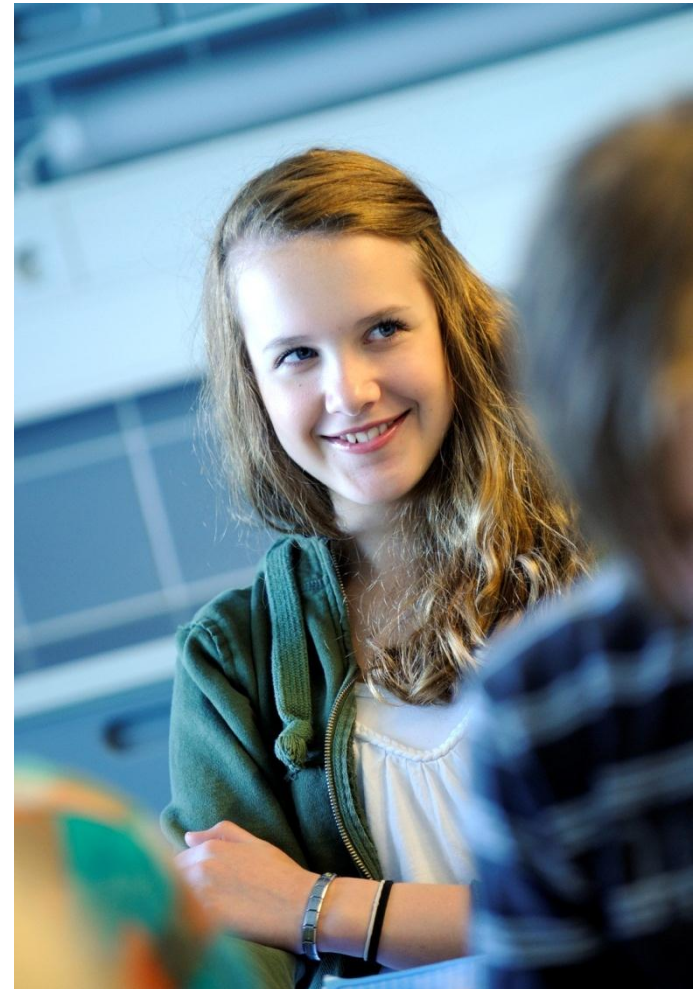

ESPOO
ESBO

Soome haridussüsteem

- **Igal elanikul on oigus põhiharidusele**
- Põhiharidus on tasuta
- Espoo on kõikides opitulemusi vordlevates uuringutes Soome parimate hulgas
- Elukohajärgse kooli pohimote turvalises keskkonnas
- Umbes **99 %** opilastest saab põhikooli loputunnistuse, väljalangemise % on väga väike

Eelkooliharidus

- Eelkooliõpetust antakse koolides ja lasteaedades
- 700 tundi nädalas, maks 4 tundi päevas
- Tasuta
- Lasteaiaõpetaja ja abiline/2 lastehoidjat, kuni 20 last rühmas
- Rohk kooliks ettevalmistamisel
- Eelõpetusplaan, lapse emotsionaalse, sotsiaalse ja kognitiivse arengu hindamine
- 98 % 6-aastastest on Espoos eelkooliõpetuses

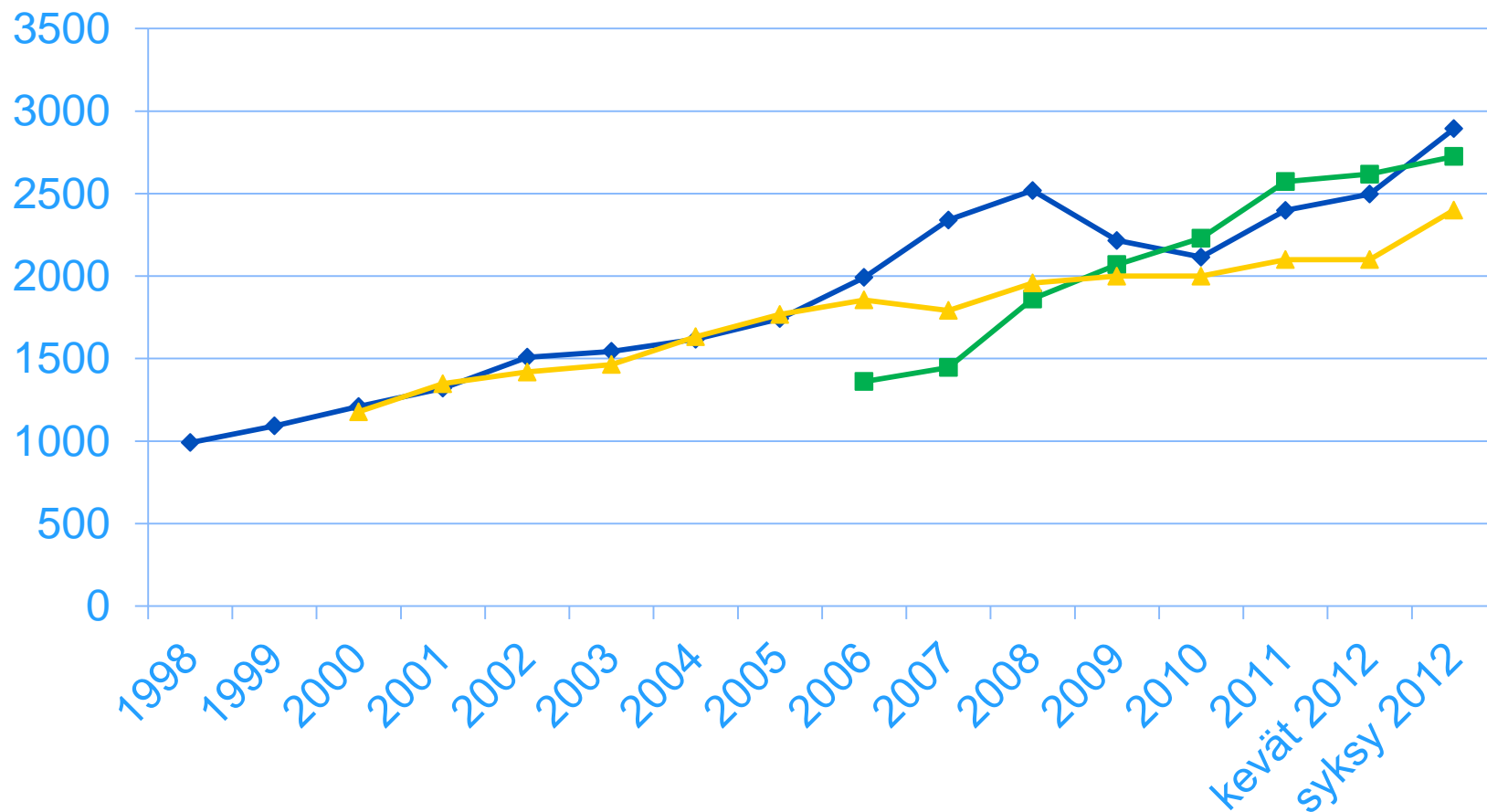

ESPOO
ESBO

Espoo koolid

- **97 põhikooli, 27 000 opilast**
  - **83 soomekeelset põhikooli (alაკoulut, yläkoulut, yhtenäisperuskoulut)**
    - **24 400 opilast**
    - umbes **2 000** opetajat
  - **12 rootsikeelset põhikooli**
    - **2 600 opilast**
  - **2 erakooli (steinerkool ja kristlik kool)**
- **11 gümnaasiumi**
  - **4 600 opilast ja umbes 300 opetajat**
- **1 täiskasvanute gümnaasium (1500 opilast)**
- **1 rootsikeelne gümnaasium (500 opilast)**
- Mitmeid kutsekoole, millest suurim **Omnia**

Muukeelsete opilaste määrä kasv Espoo koolides 1998-2012

ESPOO
ESBO

Suurimad keeleryhmad Espoo pohikoolides 10/2012

- vene 440 (364)
- somali 424 (442)
- eesti 390 (304)
- albania 211 (216)
- arabia 177 (159)
- kurdi 139 (130)
- inglise 131 (110)
- hiina 103 (94)

ESPOO
ESBO

Keele- ja kultuurirühmade õpetus

ESPOO
ESBO

Ettevalmistav õpetus

- ettevalmistav õpetus on mõeldud Soome elama kolinud õpilastele (ka tagasi Soome kolinud soomlastele), kelle soome keele oskus ei ole piisav põhikooli õpetusrühmas toime tulekuks
- õpetuse eesmärgiks on anda õpilasele vajalik valmidus soome keeles, et õpilane võiks siirduda üldhariduseklassi
- ettevalmistavas õpetuses järgitakse ettevalmistava õpetuse õppekava üldhariduse eri õppeainetes
- õpetuskeeleks on soome keel
- igale õpilasele tehakse koostöös hooldajatega individuaalne õppeplaan
- õpilane integreeritakse kohe õpetuse alustamisest alates tavalisse soomekeelsesesse klassi teatud õppeainetes (näiteks kehaline kasvatus, tööõpetus, muusikaõpetus)
- klassis on max 12 õpilast ja õpetaja abina abiõpetaja
- ettevalmistav õpetus kestab ühe õppeaasta

Eelkooliealiste ja algklasside õpilaste ettevalmistav õpetus

- Soomes elavad muukeelsed eelkooliealised ja 1.-2.klassi lapsed, kelle soome keele oskus ei ole piisav põhikooli õpetusrühmas toimetulekuks, ingreeritakse tavaklassi
- eesmärgiks on suunata tugi puudulikult soome keelt oskavate laste aitamiseks koolitee võimalikult varasel perioodil
- tegevusmudel võimaldab samaaegselt õpetada lastele süstemaatiliselt soome keelt ja annab võimaluse soome keele ja kultuuri õppimiseks omaealistega samas rühmas (vertaisoppimine, in peer group setting)
- mudel toetab ka laste sotsiaalset integratsiooni
- klassiõpetajale lisaks osades tundides muukeelseid õpilasi õpetab keele- ja kultuurirühmade opetaja
- lapsele tehakse individuaalne õppeplan koostöös lapse hooldajatega
- õpetust antakse 27 koolis

Muukeelsete õpilaste tähtajaline intensiivne tugi

- sellest õpetusest osa võtmine pakub lapsele võimaluse saada süstemaatilist tuge tavaklassis õppides
- otsus õpilasele toe andmiseks tehakse üheks õppeaastaks korraga, tuge võib saada 2 aastat
- õpetus on organiseeritud alakoolides tavaklassis, ülakoolides peamiselt rühmaintegratsioonina (kogu rühm on integreeritud tavalisse klassi, tunde annavad 2 õpetajat)
- integreeritud õpilased toovad klassi lisaresurssi 1,55 tundi õpilase kohta
- õpetuses järgitakse linna üldhariduse õppekava ja emakeelt ja kirjandust õpitakse soome teise keelena
- õpilasele tehakse individuaalne õppeplan
- lisaks meil on Mainingin ülakoolis klassikursusteta väiksed rühmad noortele, kellel puudulik koolitaust (30-36 kohta)

Soome teise keelena – õpetus

- soome teise keelena õppeaine kuulub emakeel ja kirjandus -õppeaine alla ja seda õpitakse juhul, kui õpilase soome keele oskus ei ole keele kõigis eri osades emakeele tasemel
- soome teise keelena õpetus sisaldab keeleoskuse arendamist keele kõigis eri osades, seega hääldamise, lugemise, kirjutamise, grammatika, sõnavara ja tekstidest arusaamise süsteemset õpetamist, samuti tutvumist Soome kommete ja kultuuriga
- õpetuses järgitakse S2 õppekava ja kasutatakse erilisi õppematerjale ja õpetusmetoodikat
- eesmärgiks on, et õpilane saavutab võimalikult hea soome keele oskuse (põhikooli lõpus hinde 8 saamiseks taseme B1.1–B1.2)
- põhihariduses ressurss tavaklassis õppiva õpilase kohta on 0,5 tundi nädalas
- gümnaasiumis on õpilastel võimalik emakeele asemel võtta kursusi ja sooritada lõpueksam soome teise keelena õppeaines

ESPOO
ESBO

INTERKULTUURNE KOMPETENSS (Pirjo Lahdenperä, Rauni Räsänen)

- oma kultuur
- etnotsentrismist aru saamine, suhtelisusest ja sõltuvustest aru saamine
- kuidas teised mind näevad
- teiste kultuuride ja kultuurikoodide tundmine
- erinevused, samasused
- stereotüübid ja eelarvamused, nende käsitlemine
- interkultuursed koostööoskused
- huvi, väärtustamine
- võrdne suhtumine, kuulemine, dialoog
- empaatia, hoolitsemine, oskus asetuda teise olukorda
- suhtlusoskused
- eetiline tundlikkus (tahtmine kohata võõrast kultuurist tulev laps, ei probleemide seletamine kultuuri kaudu)
- ☐ õpetaja pedagoogised oskused; mm. oskus käsitleda ja lahendada erinevaid konflikte, soov arendada ennast

ESPOO
ESBO

VÄHEMUSRAHVUSTEST ÕPILASED

- Uuringud (esim. Vanderbroeck 2007) näitavad, et vähemusrahvusest laste õppimistulemused on alla nende võimete
- Põhjused:
  - ühiskonna ja hariduse alusfaktorid, mis põhjustavad materiaalsed ja sotsiaalsed ebavõrdsust
  - madalam haridustase, sotsiaalne väljatõrjutus, madalamad ootused enda ja laste haridussuutlikkusele (Mikko Ojala, 2009)

ESPOO
ESBO

MIGRANTLAPS MINU KLASSIS

- Pisa 2006 uuringute tulemusena migrantõpilastel on nõrgemad lugemise, kirjutamise ja matemaatika oskused kui põhirahvusest õpilastel
- Suurim erinevus on reaalsainetes: ajalugu, bioloogia ja geograafia (Maahanmuuttajaoppilaat ja koulutus, 2008, OPH)
- Teise põlvkonna migrantõpilased saavad koolis paremaid tulemusi kui esimese põlvkonna õpilased
- Siiski migrantõpilastele meeldib olla koolis: eriti meeldivaks peab koolikeskkonda 33 % migrantõpilastest, aga ainult 23 % soomekeelsetest (Maahanmuuttajaoppilaat ja koulutus, 2008, OPH)

VÄHEMUSRAHVUSTEST ÕPILASED

- Uuringud näitavad, et kui vähemusrahvusest lapsed saavad kvaliteetset kasvatust ja õpetust, siis laste õppimistulemustes pole suuri erinevusi
- Eelkoolis ja koolis tuleb süstemaatiliselt aidata last eri õppeainetes (eriti keeleliselt ja loogilises mõtlemises) (Mikko Ojala, 2009).
Uuringute kohaselt vähemusrahvuste ja asotsiaalsete perede laste õpetuseks ja kasvatuseks vajatakse:
  - rohkem raha ühe lapse kohta
  - pikemaajalist avalikku lastehoidu, kasvatust ja õpetust (lasteaed, eelkool)
  - intensiivsemat pedagoogikat (tähelepanu tuleb pöörata nii akadeemilisele kui sotsiaalsele õppimisele, loomulikule õppimisstrateegiale, mängule, vastastikusele mõjule õppimises, aktiivsele õppimisele) (Mikko Ojala, 2009)
- Soomes elavad migrandid said 50 PISA-punkti rohkem kui OECD-maade migrantlapsed keskmiselt

VÄHEMUSRAHVUSTEST ÕPILASED

- OPM maahanmuuttopoliittiset linjaukset 2009: Lisaks migrantidele suunatud abinõudele arendatakse rahvusvahelises- ja sallivuskasvatust eelkoolides, põhikoolides ja teise astme koolituses
- Koostöö põhikooli õpilastega mõjub positiivselt keeleoskuse ja suhtlusoskuste arendamisele, ja lisaks sotsiaalsete suhete tekkimisele (OPM)
- Vähemusrahvused ja asotsiaalsed pered ning nende lapsed vajavad erinevaid tugivõrkusid: nii formaalseid (eri spetsialistid) kui ka mitteformaalseid (näiteks lähiümbrus): ravi- ja sotsiaalteenuseid, vanemate koolitamist, töö- ja elukutsekoolitust, vaba aja tegevust.
- Vanemate rooli tuleb jätkuvalt toetada laste õppimise suhtes (Mikko Ojala, 2009).

ESPOO
ESBO

VÕTMEKÜSIMUSED Nancy L Commins

- migratsioon on kahe-suunaline tänav
- on olemas mitmeid samme, mida õpetajad ja koolid võivad teha, et toetada migrantide lõimumist ühiskonda
- lõimumisega seotud küsimused on ühenduses laiemalt küsimustega rassidest ja vaesusest
- kohaliku emakeelt teise keelena õppivate laste toetamine on kasuks kõikidele õpilastele koolis ja klassis
- olulisena faktorina õpilase edasijõudmises on see, kuidas õpilane võetakse kooli vastu, st. koolikultuur ja atmosfäär

ESPOO
ESBO

BEST PRACTICES – USA (Nancy L. Commins)

- school enrollment: õpilaste vastuvõtmine (erikeelsed infolehed, videod <http://www.edu.vantaa.fi/lansimaki/>; http://www.vaasa.fi/Suomeksi/Opetus_ja_koulutus/Perusopetus/Maahanmuuttajien_opetus; <http://kajaanimcl.info/wordpress/>)
- student assessment: keeletaust, koolitaust, vanemate koolitustase
- school culture and climate: enne kõike küsimus suhtumises ja soovis, ei õpetajate koolitamises, õpilaste ettevalmistamine, "interact with, learn from, work for"
- effective family and community outreach: vanemate ootused osalemisest, abi isiklike kontaktide loomisel
- classroom instruction: diferentseerimine, materjalid

ESPOO
ESBO

BEST PRACTICE - SOOME

- kool on mudel ühiskonnast, valmisoleku võib õppida koolis (visiooni ja väärtuste vahendaja)
- põhiharidus katab kogu põlvkonna
- koolikultuurile tuleb pöörata tähelepanu, salliva ja turvalise atmosfääri loomine koolis ja klassis
- inklusiivne õpetus, integratsioon, ei segregatsioon – ressursid!!!
- õpetaja ootustel on märkimisväärne mõju õpilase koolis edasijõudmisele
- õpetaja tahtmine töötada erinevate õpijatega:
  - ära jäta last üksi, toeta, anna aega, ole paindlik, kannusta last
  - diferentseeritud õpetus, erinevad ülesanded
  - tunne ja näita huvi lapsele tähtsate usundi/kultuuriga seotud asjade vastu

ESPOO
ESBO

BEST PRACTICE - SOOME

- intensiivne koostöö lastevanematega
  - tegevuslikud lastevanemate koosolekud
  - eri kultuuride/kommete/pühade tutvustamine klassis koostöös lastevanematega
- eri kultuuri esindajate ühine tegevus, tolerantsus, teineteise austamine
  - tugiõpilased
  - aktiivne osavõtt kooli ringidest, üritustest
  - eri kultuure tutvustav päev, näiteks töötoad mängudega eri maadest jne
  - oma kultuuri edustav etteaste koolipeol

ESPOO
ESBO

TULEVIKUVÄLJAVAATED

- Muukeelsete opilaste arvu kasv
- Muukeelse rahvastiku koondumine teatud piirkondadesse
- Muukeelsete suur hulk erivajadustega laste hulgas (20%) – intensiivne keeleope algklassides, koolipsühholoogide koolitamine, alternatiivsed tugisüsteemid, eripedagoogide koolitamine
- Gümnaasiumites vähe muukeelseid opilasi – gümnaasiumi ettevalmistav klass 2014
- Eelkoolides intensiivse soome keele oppe ja oma emakeele opetuse organiseerimine
- Koolide valmidus opetada eri keele- ja kulttuurirühmade esindajaid, klassi- ja aineopetajate koolitamine
- Koostöö muukeelste peredega - kultuuritolgid
- Uusi riiklik oppekava (2016): keeleteadlik kool

- Toimintakulttuurin merkitys
  - ✓ koulu kasvattaa esimerkillään – toimintakulttuuri on avainasemassa
  - ✓ piiloon jäävien toimintakulttuurin piirteiden tiedostaminen
  - ✓ johtajuuden merkitys
- Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat linjaukset
  - ✓ oppiva yhteisö
  - ✓ monipuoliset työskentelytavat
  - ✓ vuorovaikutus ja osallisuus
  - ✓ hyvinvointi
  - ✓ turvallinen arki
  - ✓ kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus
  - ✓ vastuu ympäristöstä ja tulevaisuuteen suuntautuminen

ESPOO
ESBO

Luku 4 Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri (4)

Kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus

- Tavoitteena on monimuotoisuuden näkyväksi tekeminen.
- Tärkeää ajanmukaisten ja aikaa kestävien pääkäsitteiden valinta, määrittelemine ja avaaminen
- Koskee koko koulua, yhteisön kaikkia jäseniä
- Perustuu käsityksen, että oppilas on monikielinen ja hänellä on monta identiteettiä
- Kulttuurien ja kielten moninaisuus ei ongelma vaan voimavarana, ilona
- Ei korosteta erilaisuutta
- Kielitietoisuus: kieli on olennainen osa oppimista
- Tuetaan moni- ja rinnakkaiskielisyttä.
- Jokainen opettaja on kielellinen malli ja kielen opettaja